

Ympäristökriisejä ei ratkaista ilman hätäjarrutusta ja systeemistä siirtymää

Kohtuus vaarassa 8 -kansalaisseminaari Joensuussa ja Kolilla 8-10.10.2021

Kohtuusliikkeen syysseminaarissa syvennyttiin välttämättömimpiin korjausliikkeisiin päällekkäisten ympäristökriisien keskellä. Tähän kriisikimppuun sisällytimme yhtä lailla ilmastohätätilan, biodiversiteetin romahduksen, luonnonvarojen ylikäytön kuin saastumiskriisitkin. Kysyimme, kuinka edetä demokraattisesti tilanteessa, jossa pitäisi jo vetää hätäjarrusta ja saada aikaan läpikotainen systeeminen siirtymä.

Keskustelun jumiutumisen eteenpäin

Asiantuntijapuheenvuoroista nousi esiin lähtökohtainen kynnys: kriisikeskustelun jumiutuminen niihin puheenvuoroihin, joissa korostetaan tiedon epävarmuutta ja laskelmakiistoja.

Ongelmaksi tunnistettiin myös poliittisen päätöksenteon pysähdystila. Hallinnon ja vallankäytön eri tasoilla on ajauduttu hälyttävään tyhjäkäyntiin. Kompromissein etenevä päätöksenteko ei kykene kriisien vaatimiin ratkaisuihin. Asiaa ei edistä se, että osa päättäjistä keskittyy neliraajajarruttamiseen minkä tahansa ympäristöaloitteen edessä.

Tässä tilanteessa Kohtuusliike korostaa tieteellisen tiedon merkitystä päätöksenteon lähtökohtana. Meidän on nojattava tutkimuksen osoittamaan kriisianalyysiin ja edettävä ratkaisuihin siltä pohjalta. Toisaalta Kohtuusliike edellyttää korjausliikkeissä määrätietoista tukeutumista yhteisölliseen arkitietoon ja osaamiseen. Paikallisia ja alueellisia kriisiratkaisuja etsittäessä on koottava asukkaiden tietämys ympäristömuutoksesta.

Tässä yhteistyössä on tärkeää löytää suora yhteys asukkaisiin. On tunnistettava yhteisön ääni ja sen voimavarat ohi sellaisten paikallis- ja aluepoliittisten toimijoiden, joiden sidokset kentälle ovat etujärjestö- ja valtapoliittokoinnin myötä hapertuneet. Perinteisen ja paikallisen yhteisötiedon kokoamisessa Kohtuusliike ja sitä lähellä olevat tahot ovat jo onnistuneet luomaan mielekkäitä ja laajemminkin sovelluskelpoisia tiedonkeruun ja soveltamisen malleja.

Paikallisten toimijoiden yhteys kansainväliseen ylätasoon

Kriisiratkaisujen hahmotuksessa on myös avattava yhteys planetaaristen ympäristömuutosten avaintoimijoihin. Kansalais- ja ympäristöaktiivien on osallistuttava entistä monipuolisemmin kansainvälisen politiikan ylätason päätöksentekoon.

Suomalainen, Pohjois-Karjalasta alkunsa saanut Kohtuusliike on vuosien ajan pitänyt yhteyttä kansainvälisten sosiaalifoorumien toimijoihin, kasvukriittiseen *degrowth*-verkostoon sekä *buen vivir* -aktiiveihin Latinalaisessa Amerikassa. Kohtuus vaarassa 8 -kansalaisseminaarissa esillä oli muun muassa yhteyksien vahvistaminen Siemenpuusäätöön hankkeisiin eri puolilla maailmaa sekä luonnontuhon kriminalisointiin keskittyvään *ecocide*-aloitteeseen.

Paikallisesti sanoista tekoihin yhteysvastuun kantamisessa

Kohtuusliike pyrkii jatkossa voimistamaan vaikuttavuuttaan nostamalla julkisuuteen entistä järjestelmällisemmin vallitsevan politiikan hylkimiä aiheita, kuten talouskasvukriittisiä näkökulmia,

sekä globaalin systeemi­siirtymän vaatimia paikallisia ja alueellisia ratkaisuja. Pyrimme tukemaan niitä toimijoita, jotka ohjaavat kaupunki- ja maakuntasuunnittelua aidosti ympäristövastuullisiin ratkaisuihin eri puolilla Suomea.

Kohtuus vaarassa 8 -seminaarissa nuoret ilmastoaktiivit esittelivät *yhteysvastuun* käsitteen. Se ohjaa jakamaan vastuun maapallon luonnon tasapainon vaalimisesta sekä yksilöille että päättäjille. Suunnanmuutoksesta ei voi vastuuttaa pelkästään yksittäisiä kuluttajia tai yksistään nuoria, vaan tarvitaan yhteistyötä sekä poliittisia päätöksiä, jotka perustuvat planetaaristen rajojen sekä ihmisen ja ei-inhimillisen luonnon välisen riippuvuuden tunnustamiseen. Demokraattisesti valituilla päättäjillä on nyt erityisen suuri vastuu pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavista päätöksistä.

Kansalaisliikkeiden rooli on tämänhetkisessä tilanteessa kriittisen tärkeä. Tarvitaan painetta kansalaisilta, jotta päättäjät uskaltavat ja voivat tehdä välttämättömiä systeemiseen siirtymään johtavia ratkaisuja.

Lisätietoja www.kohtuusvaarassa.com